

djurskyddet
SVERIGE

Liten handbok för kattägare

En okastrerad katthona kan föda cirka 120 kattungar under sitt liv.

Vart tror du att de tar vägen?

Hemlösa katter är ett av Sveriges största djurskyddsproblem. Tamkatten härstammar ifrån den afrikanska vildkatten, men tvärtemot myten så klarar sig inte en katt i det vilda. Många övergivna katter svälter eller fryser ihjäl. Och de som överlever går ett hårt liv till mötes.

Ta hand om din katt.

Tänk efter innan du köper en katt!

Vad gör du om 20 år?

En katt kan bli upp till 20 år gammal. Tror du att din katt kommer att passa in i ditt liv då? Fundera även på hur en katt förändrar ditt liv – innan du skaffar dig en.

- Har någon i släkten/familjen pälsdjursallergi?
Finns det allergiker i din närmaste bekantskapskrets?
Hur kommer en katt påverka er relation?
- Hur löser du kattpassning om du reser bort på semester?
- Har du tid att spendera med din katt? Tvärtemot vad många tror så uppskattar socialiserade katter sin ägares sällskap och kan också behöva aktiveras genom social kontakt och lek.
- Om familjesituationen förändras, räknar du med att behålla katten?
- Är du beredd att regelbundet betala försäkring, vaccination och eventuella veterinärräkningar?

Läs på

Lär dig så mycket du kan om kattskötsel och beteende innan du köper din katt. På så sätt slipper du bli överraskad av hur mycket som krävs av dig. På exempelvis Anicura och Evidensias hemsidor finns bra information för djurägare om katters hälsa. Det finns mycket information om katters beteende på internet och i böcker. Tänk på att kontrollera så att informationen är baserad på vetenskap och kommer från utbildade etologer. Olika kattraser har olika karaktärsdrag, så välj ras efter de egenskaper som passar dig.

Katt från djurhem

Sveriges djurhem tar varje år hand om tusentals hemlösa katter, dessa behöver nya och kärleksfulla hem. Katter från Djurskyddet Sveriges katthem är veterinärundersökta, vaccinerade, kastrerade och id-märkta. Dessutom kan du få godhjälp av erfaren personal att välja en katt som passar just dig. På Djurskyddet Sveriges hemsida hittar du kontaktuppgifter till de djurhem som är anslutna till oss, www.djurskyddet.se.

Teckna försäkring

Du ska aldrig behöva fundera över om du har råd att ge din katt den vård den behöver, och det kan bli dyrt utan försäkring. Hör med försäkringsbolaget vilka olika försäkringar du kan eller bör teckna.

Ansvar

Du som kattägare är ansvarig för kattens välmående och att den inte skadar eller irriterar grannarna. Det är viktigt att du kastrerar, vaccinerar, id-märker och registrerar din katt. Om din katt blir skadad eller sjuk måste du ta den till veterinären. Kom ihåg att huvudansvaret för katten alltid ligger på vuxna, inte på barn. Undvik oplanerade kattungar genom att kastrera din katt.

Samhällsproblem och övergivna katter

Hemlösa katter är ett stort problem och om du inte ser efter din katt kan den bli omhändertagen av länsstyrelsen. Se till att din katt är id-märkt och registrerad så att du kan få tillbaka katten om den skulle springa bort. Det är enligt lagen brottsligt att överge sin katt. Tvärtemot myten så klarar sig inte en katt i det vilda. Det är stor risk att katten skadas och/eller svälter ihjäl. Om den överlever bidrar den till att den förvildade kattstammen ökar.

Kastrering

En katt kan bli könsmogen från cirka 6 månaders ålder och det är därför vanligt att kastrera katten i den åldern. En ansvarsfull kattägare kastrerar sin katt om den tillåts vara ute eller om det finns minsta risk för att den rymmer. Enligt Jordbruksverkets regler är du som kattägare skyldig att förebygga oplanerad, oönskad eller överdriven reproduktion. För honkatter finns alternativet med särskilda p-piller för katter. Men långvarig användning av p-piller ökar risken för till exempel livmoderinfektion och tumörer. Dessutom måste p-piller ges regelbundet, vilket blir problematiskt

om katten till exempel skulle rymma en period. Några fördelar med kastrering är att katterna oftast håller sig närmre hemmet, blir lugnare och hamnar i slagsmål mer sällan. Kastration blir i längden även billigare än p-piller.

Id-märkning och registrering

Det är viktigt att du id-märker din katt genom att öron- eller chipmärka den hos veterinären. Därefter ska katten ägarregistreras. Sedan den 1 januari 2023 är det enligt lag obligatoriskt att id-märka och registrera katter. Registreringen ska göras i det statliga kattregistret som finns hos Jordbruksverket. Nackdelen med öronmärkning är att den kan bli otydlig med tiden. Fördelen är att den är lätt att upptäcka. Nackdelen med chipmärkning är att den inte syns, utan måste avläsas med en särskild skanner. Fördelen är att den aldrig försvinner och att du kan få tillbaka din katt även om den skulle försvinna utomlands.

Försvunnen

Om din katt försvinner, kontakta polisen, länsstyrelsen och ditt lokala djurhem. Efterlys lokalt och annonsera på internet.

Skötsel

En kattunge får inte skiljas från sin mamma förrän vid tidigast 12 veckors ålder, men forskning visar att katter som får stanna hos sin mamma tills dess de är 14 veckor löper mindre risk att utveckla onaturliga beteenden senare i livet. Kattungen behöver sin mamma under dessa första månader i livet, för att få utlopp för sina naturliga beteendebestanden och utvecklas normalt. Ju mer tid du ägnar din katt, ju mer tillgiven blir den.

Ute eller inne, en eller flera?

Du kanske vill ha en utekatt? Tänk då på att inte släppa ut den de första veckorna katten bor hos dig. Det är viktigt att katten först lär sig var den bor och känner sig hemma hos dig. Du bör överväga om det verkligen är för kattens bästa du låter den vara utekatt. Ett tätt-bebyggt område med mycket trafik är till exempel ingen trygg utemiljö för en katt. Å andra sidan får en utekatt många av sina naturliga beteenden tillgodosedda genom utevistelsen. Tänk också på att även om din katt är ute så är du enligt lag skyldig att se till den två gånger per dag.

En innekatt får ofta ett tryggare och längre liv. Men den behöver mycket stimulans i form av lek, sinnesintryck och social samvaro. Har du en innekatt är det positivt att ge den tillgång till kontrollerad utevistelse, till exempel i en inhägnad rastgård eller nättad balkong eller lära katten att gå i sele. Du är skyldig att säkra din balkong så att katten inte ramlar ner om den vistas där. Tänk också på att fönster som står öppna riskerar att leda till fallskador.

Många tror att katter är så pass självständiga att de kan vara ensamma hela dagar, men man har kunnat visa att katter är i större behov av social samvaro än man tidigare trott.

Många katter kan också ha stort utbyte av att bo med en kattkompis. Då måste du se till att varje katt i hushållet har den plats den behöver för att få vara ifred från andra katter och få tillgång till resurser såsom mat, vatten, kattlåda och liggplatser. Flera katter på en begränsad yta där inte alla katter får tillgång till alla resurser ökar risken för stress och konflikter.

Tillsyn

En katt ska enligt lag ha tillsyn minst två gånger per dygn, detta gäller även utekatter. Unga, sjuka eller skadade djur behöver oftast ha tillsyn betydligt oftare än så. Många katter är också så pass sociala att de inte trivs om de blir lämnade ensamma inomhus större delen av dygnet. Lämna aldrig din katt instängd i en bil när det är varmt ute, den kan dö av överhettning. Förvara katten i en bur under bilresan. Låt alltid katten sova och äta ifred. Lek och kela med katten när den själv vill. Interaktionen med katten varar ofta längre om katten själv får styra denna.

Rumsren

En katt som plötsligt börjar kissa och bajsas inomhus på fel ställen, kan göra det på grund av sjukdom. Låt därför en veterinär undersöka din katt om detta sker. Om katten är frisk kan problemen bero på brister i hygien med toa-lådan. Katter vill ha rena lådor med finkornig sand utan doft. Om du har flera katter är det viktigt att se till att alla katter

kommer åt att använda låda. Katter bör ha flera lådor att välja mellan, riktlinjen är antal katter plus en. Om du ser till att alla katter får tillgång till lådorna och håller dem rena med fin sand i riklig mängd försvinner ofta problemen. Fortsätter problemen kan det istället bero på stress, ta kontakt med en etolog specialiserad på katt.

Vård, berikning och umgänge

Borsta och kamma katten regelbundet så att den inte får tovor eller slickar i sig för mycket lösa hårstrån. Hårstråna kan samlas i magsäcken och bli till hårda bollar som kan ge katten problem. Många katter får även problem med tänderna och det rekommenderas att man borstar deras tänder regelbundet. Men om det inte går bör du regelbundet få kattens tänder kontrollerade av veterinär. Det är viktigt att träna katten på all sorts hantering. Det underlättar framtida eventuella veterinärbesök om katten på ett lugnt sätt är tränad till att tolerera att du till exempel tittar den i munnen eller öronen.

Katter måste få möjlighet att riva och klösa för att hålla klorna och musklerna i trim. Ge katten klöspelare klädda med sisalsnören eller någon typ av matta. Om klorna ändå blir för långa måste du klippa dem.

Kattsäkra hemmet genom att lägga undan sådant som garn, trådar, lösa snörstumpar, giftiga växter och annat som kan vara farligt om katten får det i sig.

Ju mer tid du ägnar din katt, desto bättre blir er relation! Innekatter måste för att må bra få stimulans genom olika

aktiviteter och lekar. Tänk på att katten är ett litet rovdjur som vill få utlopp för sådana behov, lek ofta med hjälp av olika föremål som din katt kan jaga.

Foder

Katter mår bäst om de får många små mål per dag. Det kan fungera att ge katten fri tillgång till torrfoder av hög kvalitet. Man kan även ge den färskfoder eller blötfoder, som komplement till torrfodret eller helt och hållet. Katter är utpräglade köttätare och måste få i sig proteiner som finns i just kött. Håll alltid noga koll på kattens hull så att den inte blir överviktig. Om du har både hund och katt är det viktigt att katten äter ett kattfoder och inte lever på hundmat. Hundmat täcker inte kattens behov av viktiga aminosyror.

Se till att katten har fri tillgång till färskt vatten, det ska de ha enligt lag. Om din katt får vistas utomhus måste du se till att den har tillgång till frostfritt vatten minst två gånger per dag. Placera vattenskålar på flera olika ställen i hemmet och ha inte mat- eller vattenskål nära kattens toalåda.

Kattungen behöver en egen matplats och minst fyra mål mat per dag, gärna på bestämda tider. Se till att du ger den samma mat som den fått innan den flyttade till dig i cirka en månad efter att du tagit hem kattungen. Därefter kan du i långsam takt vänja den vid ny föda. Allt eftersom den växer ökar du portionerna.

Sjukdom

Du märker att något är fel med din katt om dess beteende eller utseende förändras.

Tecken på sjukdom är till exempel att katten

- Inte vill äta
- Verkar slö och apatisk
- Går på lådan oftare än vanligt
- Har feber (över 39 grader)

Visar din katt något av dessa symtom ska du inte vänta med att kontakta veterinär, utan göra det omgående.

Vid veterinärbesök är det viktigt att kunna redogöra för

- Aptit
- Törst
- Sjukdomssymptom
- Ändrat beteende
- Temperatur (tas i ändtarmen med en vanlig termometer)
- Vaccinationer

Lidande

Trots behandling händer det att djur måste avlivas. De kan lida av en sjukdom som inte går att behandla eller ha skadats så svårt att de inte kan räddas. Ett beslut om avlivning ska tas i samråd med en veterinär. Hur jobbigt det än är att förlora ett älskat djur måste du bortse från dig själv och se till djurets bästa.

Första hjälpen

Det är ofta svårt att ge första hjälpen till ett skadat panikslaget djur. Det är därför bra om djuret är vant vid att hanteras, men även en välhanterad katt får ofta panik i akuta situationer. Kontrollera andning, blödning och chock. Hantera djuret med stor försiktighet för att inte förvärra eventuella skador. Låt katten komma in i en täckt transportbur och kör den direkt till en veterinär.

Tabletter

Om du behöver ge katten medicin i form av tabletter börja med att försöka ge katten tabletten genom att gömma den i till exempel leverpastej eller mjukost. Om det inte går, ta tag bakom kattens nacke, håll upp huvudet och stoppa in tabletten så långt bak i munnen som möjligt. Håll igen munnen och stryk försiktigt över struphuvudet för att utlösa en sväljreflex. Det finns särskilda tablettingivare att köpa i djuraffärer och på vissa apotek. De är mycket lätta att använda och gör att katten får i sig tabletten snabbt och säkert utan att du själv riskerar att bli biten.

Vaccinering

Både inne- och utekatter ska vaccineras mot kattsnuva och kattpest. Innekatter kan komma i kontakt med smitta till exempel genom att du tar smitta med dig utifrån. Fråga din veterinär om hur ofta du ska vaccinera din katt.

Avmaskning

Någon regelbunden avmaskning av vuxna katter brukar inte rekommenderas längre. Katter ska avmaskas vid synlig förekomst av mask (spolmask eller bandmask) i avföring-

en. Misstänker du att katten har mask kan man lämna in ett avföringsprov för att få det undersökt. Att avmaska i onödan kan leda till resistensproblem. Katthonor ska avmaskas innan hon föder sina ungar och ungarna ska avmaskas några gånger under sin första levnadstid.

Lagstiftning

Du hittar all lagstiftning som är relevant för dig som kattägare på Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se.

Om Djurskyddet Sverige

Djurskyddet Sverige är med sina nästan 11 000 medlemmar och ungefär 45 anslutna lokalföreningar en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi har arbetat i över 100 år för att hjälpa djuren.

Vår vision är ett samhälle där människor visar respekt och medkänsla för alla djur. Vi jobbar för att alla djur ska behandlas väl, oavsett om de lever vilt, hålls för människans sällskap eller föds upp för att bli eller producera mat. Alla djur ska ha rätt att utföra sina naturliga beteenden och skyddas från lidande. När djur avlivas eller slaktas ska det ske fritt från rädsla och smärta.

Vi opinionsbildar och påverkar politiker för att förbättra djurskyddslagstiftningen. Vi finns representerade i olika arbetsgrupper och kommittéer samt är remissinstans åt departement och myndigheter.

Våra lokala föreningar arbetar bland annat med att hjälpa hemlösa och utsatta djur att hitta nya hem.

Vårt arbete finansieras av medlemsavgifter, arv och gåvor. Organisationen har 90-konto vilket innebär att verksamheten kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll.

Läs mer om vårt arbete på **www.djurskyddet.se**

